

MUISTIO

Asia: Muistio täysistunnosta
– 21. ja 22.3.2002, Bryssel

Täysistunnon avaus

Valmistelukunnan puheenjohtaja Valéry Giscard d'Estaing avasi istunnon. Häntä avustivat varapuheenjohtajat Jean-Luc Dehaene ja Giuliano Amato.

I Yleiskeskustelu aiheesta "Mitä Euroopan unionilta odotetaan?"

Alustus. Puheenjohtaja Valéry Giscard d'Estaing aloitti valmistelukunnan ensimmäisen asiakeskustelun painottaen tehtäväkentän laajuutta. Hän muistutti, että Euroopan kansalaisilla on se tunne, ettei heitä kuulla Euroopan tulevaisuudesta, joten valmistelukunnan työn ensimmäisen vaiheen on siksi oltava kuunteluvaihe.

Puheenjohtaja kehotti valmistelukunnan jäseniä aloittamaan keskustelun puhuen vapaasti ja omissa nimissään ensisijaisesti muille valmistelukunnan jäsenille. Puheenjohtaja toivoi valmistelukunnan jäsenten määrittävän, mitkä ovat heidän näkemyksensä mukaan Eurooppaa koskevat ensisijaiset seikat seuraaviksi 20–50 vuodeksi.

Yli kahdeksankymmentä valmistelukunnan jäsentä osallistui keskusteluun. Puheenvuorot olivat luonteeltaan ja sisällöltään hyvin erilaisia. Joissakin niistä keskityttiin muutama tai jopa vain yhteen pääasiaan, toisissa käsiteltiin Eurooppa-aihetta kokonaisvaltaisesti. Useissa puheenvuoroissa analysoitiin aluksi unionin nykytilannetta. Puheenvuorojen erilaisuudesta ja monipuolisuudesta huolimatta niistä voidaan tehdä joitakin yleishavaintoja:

Nykytilanteen analysointi. Hyvin monet valmistelukunnan jäsenet antoivat tunnustusta kuljetulle 50 vuoden taipaleelle pitäen sitä merkittävänä ja kaikki alussa tehdyt optimistisimmatkin ennakoarviot ylittävänä. Tulokset ovat vakuuttavia, ja merkittävin niistä on Euroopassa vallitseva rauha.

Huomattavimpina saavutuksina Euroopan rakentamisessa pidettiin sisämarkkinoita, neljää vapautta (henkilöiden, tavaroiden, palvelujen ja pääomien vapaata liikkuvuutta), euron käyttöönottoa kahdessatoista jäsenvaltiossa sekä henkilötarkastusten lakkauttamista Schengen-alueen rajoilla. Jos yhteisön kansalainen haluaa lähteä jostakin jäsenvaltiosta asettautuakseen toiseen ja elääkseen siinä, hän tekee sen nyt vapaaehtoisesti ja koska hänellä on siihen mahdollisuus eikä pelon tai pakon ajamana.

Monet valmistelukunnan ilmaisivat tyytyväisyytensä meneillään olevaan laajentumiseen. Kun laajentuminen on saatu päätökseen, toisen maailmansodan aiheuttama Euroopan kahtiajakautuminen on lopullisesti ohi.

Silti monissa puheenvuoroissa tuotiin esiin myös nyky-Euroopan heikkouksia ja puutteita. Eurooppa ei kuuntele tarpeeksi kansalaisiaan. Kansalaisilla on se tunne, etteivät he pysty vaatimaan vallassa olevia ja Euroopan nimissä päätöksiä tekeviä tilille tekemisistään. Vaikka Euroopan parlamentti valitaan yleisillä vaaleilla, vaikka neuvostossa kokoontuvat ministerit edustavat hallitustaan ja vaikka jäsenvaltioiden hallitukset nimittävät Euroopan parlamentille vastuussa olevat Euroopan komission jäsenet, ei Eurooppaa siltikään pidetä tarpeeksi demokraattisena. Euroopan kansalaisten pitäisi voida valita ja erottaa suoraan Euroopan asioista vastaavat henkilöt.

Unionin toimielinten toiminta on kansalaisten mielestä usein raskasta, monimutkaista ja vaikeaselkoista. Sisältäpäin katsottuna Eurooppa nähdään abstraktina ja etäisenä. Ulkoapäin sitä pidetään tehottomana, koska se ei esimerkiksi vastaa nopeasti ja riittävällä tavalla maailmanlaajuistumisen ja kansainvälisten tapahtumien asettamiin haasteisiin. Jotkin puhujista katsoivat, että Euroopalla on taipumus puuttua liikaa asioihin kansallisvaltioiden autonomian vapauden kustannuksella.

Mitä Euroopalta odotetaan? Monet valmistelukunnan jäsenet katsoivat, että kansalaiset haluavat Euroopan tekevän enemmän. Sen olisi pystyttävä vastaamaan heidän odotuksiinsa. Euroopalta haluttaisiin lisää toimia muun muassa seuraavilla aloilla:

- turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, jotta voitaisiin vastata terrorismin uhkiin ja unionin rajoilla oleviin maahanmuuttopaineisiin
- unionin kansainvälinen toiminta, jotta unioni voisi osallistua toimintaan täysimittaisesti ja puolustaa siinä arvojaan.

Toiset korostivat, että on rakennettava uskottava ja tehokas taloudellinen ja sosiaalinen perusta ja vahvistettava vero- ja budjettipolitiikkojen koordinoitua erityisesti niiden kahdentoista valtion kesken, joilla on yhteinen raha euro.

Puolustuspolitiikka, unionin sisäinen yhteenkuuluvuus, elintarviketurvallisuus, ympäristö ja solidaarisuus kehitysmaita kohtaan tuotiin myös esiin aloina, joilla Euroopan on tehtävä enemmän.

Jotkin valmistelukunnan jäsenet toivoivat, että unioni pitäisi arvossa ja suojelisi jäsenvaltioiden kulttuuri-identiteettiä. He toivoivat, että Eurooppa puuttuisi vähemmän asioihin ja että se olisi valmis vähentämään toimintaansa tietyillä aloilla. Euroopan legitiimiys vahvistuisi sen toimivaltuuksien vähentämisestä ja yhteisön säännösten rajoittamisesta vain sellaisiin aloihin, joissa se voi todella voi olla hyödyksi.

Periaatteet, joita Euroopan on noudatettava. Kaikki valmistelukunnan jäsenet pitivät tärkeinä maanosamme yhdistäviä yhteisiä arvoja, joista mainittiin demokratia, oikeusvaltion periaate ja ihmisoikeuksien suojeleminen ja edistäminen. Jotkin valmistelukunnan jäsenet mainitsivat perusoikeuskirjan ja pyysivät sen sisällyttämistä perussopimuksiin. Toiset toivoivat, että unioni liittyisi Euroopan ihmisoikeussopimukseen.

Valtioiden tasa-arvoisuus unionissa tuli usein esille erityisesti ehdokasvaltioista olevien valmistelukunnan jäsenten puheenvuoroissa. Kunkin valtion olisi väkiluvustaan riippumatta voitava tuntea olonsa kotoisaksi ja itsensä arvostetuksi laajentuneessa Euroopassa. Valtioiden välinen solidaarisuus ja sitä vahvistavat järjestelyt mainittiin myös monissa kannanotoissa.

Suurin osa valmistelukunnan jäsenistä kannatti yksinkertaisempaa valtuuksien ja toimivallan jakoa, niin että kaikkien olisi helppo tietää, mitkä asiat kuuluvat unionille ja mitkä kansalliselle, alueelliselle tai paikalliselle tasolle. Toimivallanjaon olisi oltava yksi valmistelukunnan pääaiheista. Kansalaiset odottavat ennen kaikkea selkeyttä tässä asiassa.

Hyvin monet valmistelukunnan jäsenet pitivät toissijaisuusperiaatetta tärkeänä. He toivoivat tehokkaita säännöksiä, joilla periaatteen noudattaminen varmistettaisiin.

Huomattava osa valmistelukunnan jäsenistä käsitteli demokraattista legitimiyyttä ja toivoi, että Euroopan unioni ottaisi kansalaisten odotukset huomioon ja kansalaiset voisivat paremmin vaikuttaa päätöksentekoon Euroopassa ja valvoa sitä. Avoimuudella ja tilivelvollisuudella (« accountability ») Euroopan toiminta tehostuisi.

Institutionaaliset näkökohdat. Osa valmistelukunnan jäsenistä pyysi, että unioni laatisi itselleen perussopimuksen, jolla on perustuslain arvo, nimitettiinpä sitä miten tahansa. Normit olisi asetettava keskinäiseen arvojärjestykseen. Useat muistuttivat pitävänsä yhteisömenettelyä tärkeänä. Eräät painottivat hallitustenvälistä menettelyä, joka on osoittautunut tehokkaaksi. Jotkut palauttivat mieliin myös määräenemmistösäännön soveltamisen laajentamisen samoin kuin yhteispäätösmenettelyn Euroopan parlamentin kanssa. Useat valmistelukunnan jäsenet käsitelivät myös puheenjohtajavaltion asemaa ja kiertävää puheenjohtajuutta.

Valmistelukunta. Useat puhujat käsittelivät itse valmistelukunnan työskentelyä. Erittäin suuri enemmistö korosti päättäväisyyttään onnistua heille uskotussa tehtävässä ja kiinnitti kollegojensa huomiota siihen, mitä seurauksia valmistelukunnan epäonnistumisesta olisi.

Jotkut toivoivat, että valmistelukunnan työ johtaisi tekstiin, josta vallitsisi yhteisymmärrys. Näin voitaisiin varmistaa seuraavan hallitustenvälisen konferenssin (HVK) onnistuminen.

Useat valmistelukunnan jäsenet korostivat, että kansalaisyhteiskunnan ja erityisesti nuorten kuuleminen on tärkeää. Olisi kuunneltava näiden ehdotuksia. Jotkin valmistelukunnan jäsenet toivoivat, että myös kirkkoja kuultaisiin. Eräs valmistelukunnan jäsen ehdotti, että kansalaisille tehtäisiin kysely, kuten Sveitsissä tehdään perustuslakiuudistusten yhteydessä.

II Ehdokasvaltioiden edustajien pyynnöt

Valmistelukunta keskusteli puheenjohtajiston ehdotuksesta, joka on vastaus ehdokasvaltioiden avajaisistunnossa esittämiin pyyntöihin (asiak. Conv. 10/2). Jotkut toivoivat, että sitä muutettaisiin, jotta olisi mahdollista kutsua ehdokasvaltioista kaksi edustajaa (eikä vain yhtä) tarkkailijoiksi puheenjohtajiston työskentelyyn. Jotkin ehdokasvaltioiden edustajat pyysivät myös edelleen mahdollisuutta käyttää omaa kieltään valmistelukunnan keskusteluissa.

Puheenjohtajiston puheenjohtaja ja jäsenet tähdensivät, että puheenjohtajistossa eivät ole edustettuina kaikki jäsenvaltiot eikä ole toivottavaa, että ehdokasvaltiot olisivat siinä sellaisinaan edustettuina. Teknisiä mahdollisuuksia siihen, että ehdokasvaltioista olevat valmistelukunnan jäsenet voisivat halutessaan käyttää omaa kieltään, tarkastellaan uudelleen yhdessä Euroopan parlamentin kanssa.

Puheenjohtaja totesi, että valmistelukunnalle toimitetuista ehdotuksista vallitsee yhteisymmärrys.

III Työskentelytavat

Valmistelukunta kävi mielipiteenvaihtoa työskentelytapoja koskevasta puheenjohtajiston ehdotuksesta (asiak. Conv. 9/02).

Suurimmassa osassa kannanottoja pyydettiin joustavaa ja käytännöllistä lähestymistapaa, jotta valmistelukunta voisi heti keskittyä asiakysymyksiin ottaen huomioon sen käytettävissä olevan rajallisen ajan. Jotkut toivoivat, että ehdotukseen tehtäisiin muutoksia. Muut toivat esiin hyväksyntänsä, mutta esittivät joitakin huomautuksia.

Puheenjohtaja vastasi esitettyihin kysymyksiin, perusteli alkuperäiseen tekstiin tehtyjä muutoksia ja vakuutti työskentelytapoja sovellettavan joustavasti, käytännöllisesti ja avoimin mielin. Hän korosti myös, että on otettu käyttöön tarkistusmenettely (16 artikla), jotta työskentelytapoja voitaisiin tarvittaessa muuttaa.

Keskustelun päätteeksi puheenjohtaja totesi, että valmistelukunnassa vallitsee yhteisymmärrys työskentelytapojen hyväksymisestä nykyisessä muodossaan.

IV Keskustelufoorumi

Keskustelufoorumiä koskevan muistion (asiak. Conv 8/02), jonka suosituksista vallitsee yhteisymmärrys, pohjalta varapuheenjohtaja Dehaene palautti mieleen seuraavat seikat:

- Suoran mielipiteenvaihdon järjestäminen kansalaisyhteiskunnan kanssa Internetin välityksellä.
- Lähipäivinä lähetetään Euroopan tärkeimmille sanomalehdille valmistelukuntaa ja keskustelufoorumiä koskeva avoin kirje.
- On tärkeää järjestää keskustelufoorumeita kansalaisyhteiskunnan kanssa valmistelukunnassa edustettuina olevissa valtioissa.
- Talous- ja sosiaalikomitea pitää säännöllisesti kokouksia kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa valmistelukunnan istuntojen jälkeen. Varapuheenjohtaja Dehaene ehdottaa, että yksi puheenjohtajiston ja yksi sihteeristön jäsen olisivat läsnä näissä kokouksissa.
- Valmistelukunnan erään jäsenen ehdotus Laekenin julistuksessa olevia kysymyksiä koskevasta yleisen mielipiteen « Eurobarometrasta » on toteuttamisen arvoinen.

Alueiden komitean edustaja antoi tietoja alueiden kanssa aloitetusta keskustelusta, joka koskee valmistelukunnassa käsiteltyjä kysymyksiä.

V Nuorten valmistelukunta

Puheenjohtaja palautti mieliin ehdotuksen « Nuorten valmistelukunnasta » varsinaisen valmistelukunnan mallin mukaisesti. Hän täsmensi järjestelyjä koskevia yksityiskohtia. Nuorten valmistelukunnan istunto pidetään heinäkuussa Brysselissä joko juuri ennen 11. ja 12. heinäkuuta pidettävää valmistelukunnan istuntoa tai heti sen jälkeen. Nuorten valmistelukunta järjestetään varsinaisen valmistelukunnan mallin mukaan. Nuorten olisi voitava perehtyä aikuisten käsiteltäviksi ottamiin asioihin. Nuorten valitseminen kuuluu valmistelukunnan jäsenille. Valmistelukunnan jäsenet nimeävät jäsenvaltioista ja ehdokasvaltioista 168 jäsentä, Euroopan parlamentti 32 ja komissio 10 jäsentä. Nämä ovat 18–25-vuotiaita.

Puheenjohtaja korosti olevan tärkeää, että valmistelukunnassa ovat tasapuolisesti edustettuina mm. eri ikäiset, eri koulutustasoa edustavat ja eri sukupuolta olevat nuoret. Rahoituksesta vastaa suurelta osin komissio sihteeristön ja Euroopan parlamentin tuella.

Valtuuskunnan jäsenille toimitetaan piakkoin « Nuorten valmistelukunnan » järjestämistä koskeva muistio.

VI Seuraavat istunnot

Puheenjohtaja ilmoitti, että tämän yleiskeskusteluun tarkoitetun istunnon jälkeen valmistelukunnan olisi ryhdyttävä käsittelemään yksityiskohtaisempia kysymyksiä.

Puheenjohtajisto esittää, että seuraavissa kahdessa istunnossa keskitytään:

- Euroopan tehtäviin (mitkä toimivaltuudet kuuluvat Euroopan tasolle?)
- kyseisten tehtävien suorittamiseen (sekä demokraattisen legitiimiyden että tehokkuuden kannalta).

Ensimmäisen keskustelun valmistelun helpottamiseksi valmistelukunnan jäsenet saavat asiakirjan, jossa kuvataan unionin nykyistä toimivallanjakoa.

Istunto kansalaisyhteiskunnan kuulemiseksi pidetään huhti- ja toukokuun istuntojen jälkeen. Kansalaisyhteiskunnan edustajilla on silloin mahdollisuus ilmaista mielipiteensä näistä kahdesta keskeisestä aiheesta tutustuttuaan valmistelukunnan ensimmäisiin keskusteluihin.

**Luettelo puheenvuoron käyttäjistä puhumisjärjestyksessä
Täysistunto 21. ja 22. maaliskuuta 2002**

Yleiskeskustelu aiheesta "Mitä Euroopan unionilta odotetaan?"

1. Sylvia-Yvonne KAUFMANN
2. Alojz PETERLE
3. Alain BARRAU
4. Cristiana MUSCARDINI
5. Jürgen MEYER
6. Josep BORRELL FONTELLES
7. Andrew DUFF
8. Pierre CHEVALIER * Louis MICHELin sijainen
9. Erwin TEUFEL
10. Paraskevas AVGERINOS
11. Proinsias DE ROSSA
12. Jens-Peter BONDE
13. Michael ATTALIDES
14. Josef ZIELENIEC
15. Antonio VITORINO
16. Ray McSHARRY
17. Gianfranco FINI
18. Mesut YILMAZ
19. Elio DI RUPO
20. Alain LAMASSOURE
21. Peter HAIN
22. Jozef OLEKSY
23. Slavko GABER
24. Hans van MIERLO
25. Eduardo ZAPLANA
26. Pavol HAMZIK
27. Ana PALACIO
28. Sören LEKBERG
29. Matjaz NAHTIGAL
30. Peter GLOTZ
31. Klaus HÄNSCH
32. Michael FRENDÓ
33. Iñigo MENDEZ DE VIGO
34. Lena HJELM-WALLEN
35. Georges KATIFORIS
36. Reinhard Eugen BÖSCH
37. Lamberto DINI
38. Edvins INKENS
39. Antonio TAJANI

40. Meglena KUNEVA
41. David HEATHCOAT-AMORY
42. Maria Eduarda AZEVEDO
43. Marco FOLLINI
44. Rihards PIKS
45. Hubert HAENEL
46. Goran LENNMARKER
47. Danuta HUBNER
48. Jozsef SZÁJER
49. Matti VANHANEN
50. João de VALLERA
51. Timothy KIRKHOPE
52. Rolandas PAVILIONIS * Vytėnis Andriukaitis sijainen
53. Linda Mc AVAN
54. Pál VASTAGH
55. Hannes FARNLEITNER
56. Peter SERRACINO-INGLOTT
57. Alberto COSTA
58. Ben FAYOT
59. Ritta KORHONEN * Kimmo Kiljusen sijainen
60. Jan FIGEL
61. Carlos CARNERO GONZALEZ * Anne Van Lanckerin sijainen
62. Ayfer YILMAZ
63. Jacques SANTER
64. Teija TIILIKAINEN
65. Johannes VOGGENHUBER
66. René van der LINDEN
67. Marietta YANNAKOU-KOUTSIKOU
68. Henning CHRISTOPHERSEN
69. Peter KREITZBERG
70. Michel BARNIER
71. Ali TEKIN
72. Alvydas MEDALINSKAS
73. John BRUTON
74. Gisela STUART
75. Karel DE GUCHT
76. Piia-Noora KAUPPI * Hanja Maij-Weggenin sijainen
77. Pervenche BERÈS * Olivier Duhamelin sijainen
78. Henrik DAM KRISTENSEN
79. Evelin LICHTENBERGER * Caspar Einemin sijainen
80. Nickolay MLADENOV
81. Paul HELMINGER
82. Gabriel CISNEROS
83. Livin MAIOR

Ehdokasvaltioiden edustajien esittämät pyynnöt

- 84. Aloiz PETERLE
- 85. Matjaz NAHTIGAL
- 86. Gundars KRATS * Roberts Zilen sijainen
- 87. Janos MARTONYI
- 88. Jens-Peter BONDE
- 89. Ana PALACIO

Työskentelytavat

- 90. Elmar BROK
- 91. Ben FAYOT
- 92. Alvydas MEDALINSKAS
- 93. Hannes FARNLEITNER
- 94. Peter ALTMAIER * Erwin Teufelin sijainen
- 95. Andrew DUFF
- 96. Panayiotis DEMETRIOU
- 97. Jens-Peter BONDE
- 98. The Earl of STOCKTON * Timothy Kirkhopen sijainen
- 99. Ana PALACIO
- 100. Klaus HÄNSCH

Keskustelufoorumi

- 101. Eduardo ZAPLANA
